

Oglaš. pripadala im.
Doktora i radnju se na temelju
članika ih po dogovoru.

Nevi za predsjednika, gospa i.
da se ne napuštam ili pola-
mico pošt. Stroševic u Boču
za administraciju ista u Pulu.

Kod narudbe valja točno oz-
naciime imo, prezime i najbolju
potku predsjednika.

Tko list na vremje ne prima,
znači to javi odpravniku u
otvorenem pismu, na koji se
ne plati poštarina, ako se iz-
vara napis „Reklamacija“.

Cenzovog redjuna br. 337-849.
Telefon istkare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

© Slogom rastu male stvari, a meseca evo pokvaru! Narod poslovica.

Dogovoren urednik i izdavatelj Jerko J. Kukulja. — U nakladi tiskara Lugića i dr. prije J. Krapetić i dr. u Puli. — Glavni urednik prof. M. Mandić u Trstu (Via Cricota br. 1, II. k.).

Zast. prof. Mandić proti proračunu.

U sjednici carevinskog vijeća 19. o.
m. — kod proračunske rasprave podvrgao
je narodni zastupnik Matko Mandić u je-
dnočasnom govoru oštrog kritici djelovanje
javnih oblasti u Primorju u obči, napose
u Istri.

Danas počimjemo donadati odnosni
govor.

Visoka kuća!

Uzimajući danas prvi put rječ izjaviti
mi je, da će se služili danas izključivo
hrvatskim jezikom, a da utvrđeni još jed-
nom neosporivo i nepotoljivo pravo porabe
hrvatskog jezika u ovoj visokoj kući i da
pokaže, da neće ni danas ni buduće,
dok budem ovde sjedio, bilo kojem jeziku,
pa ni njemačkom jeziku veće pravo, nego
li ga ima na hrvatski jezik. (Zivahno odo-
bravanje kod Hrvata i Čeha). Žalim, što
moram već sada najodlučnije prosvjedova-
ti proti postupanju visoke vlade u po-
gledu hrvatskih stenografa, koji bi morali
neprestano u visokoj kući sjediti. Danas
neima opet ovduje hrvatskog stenografa,
premda je visoka kuća unaprije znala, da
će se hrvatski govoriti. Tim nas se postu-
panjem visoka vlada vredja, tim nas oma-
kovata i ignora, proti čemu moramo
ne samo mi Hrvati, već i svi ostali Slo-
veni najodlučnije prosvjedovati. (Vrio dobro
Prosvjedujemo i mi!)

Prije svega će navesti statističke po-
dakte o broju pučanstva svega Primorja,
jer su središnje oblasti o kojima kanim
koju reči, zajedničke za sve tri pokrajine,
koje su pozante pod jednom upravom
imenom austrijskog Primorja.

a) Grad Trst sa okolicom imade po
zadnjem popisu pučanstva:

1. Talijana	116.826
2. Slovenaca i Hrvata	25.180
3. Niemaca	8.880
Ukupno	150.888

b) Istra:	
1. Talijana	186.191
2. Hrvata i Slovenaca	190.774
3. Niemaca	7.076
Ukupno	384.041

c) Gorica:	
1. Talijana	81.186
2. Slovenaca i Hrvata	140.676
3. Niemaca	8.498
Ukupno	226.300

See tri pokrajine imade:	
1. Talijana	334.162
2. Slovenaca	312.978
3. Hrvata	143.602
4. Niemaca	19.945
Ukupno	710.677

Hrvata i Slovenaca imade
u Primorju 258.580
prema Talljanima 334.152
prema Niomicima 19.945
Onih zadnjih ukupno 354.097

Slavena dake za 2.485 više.

Ako se uvaži, da se je našega naroda
osobito u Trstu i u Istri na temelju tako-
zvanog običavnog jezika na desice hiljada
među Talijane upisalo da je nam je bio
popis, od god. 1890., mnogo povoljniji
(tada nas je bilo u Istri skoro dvije tre-
ćine) može se kazati bez pretjerivanja, da
je nas Hrvata i Slovenaca u Primorju bar
za 50.000 više nego li Talijana i Niemaca
ukupno.

Da vidimo sada kako stojimo prema
toj vodini slavenskog pučanstva Primorja
sa javnim c. k. činovničtvom u Primorju u
obiće napose pak so onim u Istri,!

Sve tri pokrajine, koje sačinjavaju
jedno političko upravno tijelo, imaju u
gradu Trstu slijedeće važnije zajedničke
oblasti:

1. C. k. namjestničtvu,
2. Prizivno sudiste,
3. Financijalno ravnateljstvo,
4. Ravnateljstvo pošta i brojova,
5. Ravnateljstvo državnih željeznica,
6. Pomorska vlada.

Ove tri posljednje najviše oblasti pro-
težu svoj djelokrug također Izvan Primorja
Ravnateljstvo pošta i brojova te one drž-
avnih željeznica imaju svoj djelokrug i u
susjednoj Kranjskoj odnosno u Dalmaciji,
a c. k. pomorska vlada u dijelu Dalmacije,

kako ćemo kasnije čuti.

C. k. namjestničtvu.

Najviša upravna oblast nalazi se eto
drugu godinu u krasnoj novoj palati, koja
nenosi nadpis ni izvana ni iznutra. Niemi-
su ti nadpisi jer nisu mogli bit izključivo
njemacki ili njemačko-talijanski.

Na čelu političke uprave Primorja na-
lazi se muž visoko naobražen, odlikan u
pravni činovnik suratljiv, uslužan i pri-
jazan član visoke staroplemićke obitelji, što
ga nimalo nesmeta u njegovom demokrat-
skom naziranju i ponašanju. Na čast mu
budi rečeno, da se u tom obziru u velike
razlike od mnogobrojnih si činovnika,

koji misle, da se sa kapljom plave krvi

dobiva pravo na nadušnost i bezobzirnost
prema državljanom, koji traže u njih sa-
vjete, pravde i pomoći.

Jednu im ipak manu, i to veliku
po mojem mišenju manu, nemogu zatmu-
cati, a ta jo, da neponza jezika velike ve-
ćine stanovnika Primorja, s kojim mu je
upravljati t. j. jezika hrvatskoga ili sloven-
skoga. Kod nas je već u Primorju tako
reču prešlo u običaj, da c. k. namje-
stnic ne moraju poznavati jezika većine pu-
čanstva i da se može dobro i uspješno s-
njima upravljati pomoći njemackog ili

talijanskog jezika. Toga načela direkte su
se središnje vlade kod imenovanja lichenih
gorke uspomene namjestnika, Derešića, Rinaldića, Gossu i kod sadašnjeg na-
mjestnika kneza Hohenlohe. Ovo načelo
moramo mi najodlučnije odrediti znajući,
da je prolazakont i protunaravno i da
bi moralio svakog predstojnika politič-
ke uprave glavno svojstvo temeljito po-
znanje jezika stanovništva, koje je povje-
reno njegovoj upravi.

Bolno se dojima intelligentnog čovjeku
a još više priprostog naroda, kad mora
da razgovara sa namjestnikom Njeg. Vel-

časista tuđim jezikom ili pomoći tumaća.

U jezikovnom pogledu nestošimo bojje
ni sa ostalim činovničtvom, stono služi bilo
kad namjestničtvu bilo kod kotarskih ob-
lasti u Primorju. Značajan je nekako taj
pojav, što imade u višem i najvišem uprav-
nom činovničtvu kod nas mnogo više ta-
kovi, koji poznaju nas jezik nego li
činovnik srednjih, nižih i najnižih razreda.

Tako primjerice poznava naš jezik i
rado se t. njime služi namjestnički pod-
predsjednik, od dvojice dvorskli savjetnika
pozna jedan naš jezik; od osmiorice na-
mješnickih savjetnika govoriti hrvatski ili
slovenski njih 7; od desetorice kotarskih
poglavarova poznava ih naš jezik tko bolje, tko
gore, njih petorica; od desetorice namje-
šnickih tajnika može s našim narodom ob-
diti njih 4—5; od 18 kotarskih komesara
nepozna ih preko polovice naš jezik; od
14 namjestničkih porovodja poznava ih dje-
lonice ili ponešto naš jezik jedva 9. Naj-
gore stojimo u tom pogledu su porovod-
nici, vježbenici kojih imade 16, a od ovih
ne poznava ni jedan njih 18—15.

Od 28 konceptualnih političkih činovni-
ka nepozna ih dakle skoro polovica jezika
većine stanovništva Primorja. Između svih
činovnika imade ih jedva 10—11 koji
se priznaju Hrvatima ili Slovenima, dočim
su svi ostali Talijani, ogromnom većinom
Njemi.

Pojav, da ih imade među starijim
činovničtvom više nego li medju mladjim
koji poznaju naš jezik, dade se protuma-
čiti tako, da se je prije više pazilo na
znanje našega jezika, ili da su se stariji
činovnici tečajem godina naučili naš jezik
sto im je moralio zadati svakako dosta
truda i posla i što ne bijase stalno na
korist dobroj uprave.

Prigovoriti bi nam se moglo, da smo
samii krivi, što nemaju među upravnim či-
nobničtvom više naših činovnika, ali takav
prigovor ne vrši, jedno što nismo do-
zidali smaliči, koja bi bila mogla po-
zlati i avući hrvatske srednje i visoke
škole, te tako posvetiti se političko-uprav-
noj struci i drugi, što se je smatralo po-
zlatiti karieri kod nas nekome vrsti do-
zidene mladiči plemića — aristokrata, te
če je svakog plebija, pukog sina, izpod
čeka gledalo. Nisi mladič ako je i imao volje
da se posveti političkoj službi, znao je, da
če kao plebjac bili svuda aristokrati za-
postavljeni pa i bilo onomu strukovno ra-
zvatu i da se može dobro i uspješno s-
njima upravljati pomoći njemackog ili

talijanskog jezika. Toga načela direkte su
se središnje vlade u Boču pak
se vrati za par godina u Primorje, da bu-
de predstojnikom onomu, koji je od njega
u službi stariji, strukovno i jezikovno spo-
sobniji. Takovo urivanje izvanjskih či-
novnika moralo bi se dokinuti, jer ozlo-
vjuje i ogorčuje činovničtvu, koje se na-
lazi stalno u statusu.

Što se tada ostaloči činovničtvu, koje
je pridjeljeno ili namjestničtvu podredjeno
kao zdravstveni odjek sa kotarskim lie-
nici.

<sup>*) Pod uslom jezikom razumevam hrvatski ili
slovenski, a čemu ne činimo mi u Primorju niti
kakve razlike.</sup>

Izlaši svakog četvrtka
e počeo.
Nečakaju dopis no ne vrćaju
nepotpisani ni teljani
zadržavaju se prije.
Predsjednik se počinjanom moći
15 X u obje, 15 X na godinu
ili K na teljani, 15 X na godinu
ili K na teljani, 15 X na godinu
pol godine.
Izvan iste.
Urednik u upravu naije
u Telkari Legion i dr. prije
J. Krapetić i dr. (Via Cricota
br. 1), kamo neka se nadjevaju
sva pisma i predsjednik.

Prvotno bilo stoji 10 h, zat-
stali 20 h, koli u Puli, teli-
van iste.
Urednik u upravu naije
u Telkari Legion i dr. prije
J. Krapetić i dr. (Via Cricota
br. 1), kamo neka se nadjevaju
sva pisma i predsjednik.

gradični odjek,
veterinarski odjek,
sumarski odjek,
semijadgetski odjek,
obrtni odjek,
računovodske odjek,

imade rledo koji preko polovice činov-
koj bi poznali naš jezik, dodim ih imade
primjerice kod gradjevnog odjekom — iz-
među 24—25 činovnika, samo njih 4—5
koji govore hrvatski ili slovenski. Skoro
isto tako je i sa računarskim odjekom,
gdje imade oko 28—24 činovnika, od
kojih poznaju hrvatski ili slovenski jezik
njih jedva 7—8.

U priestolnom govoru kod otvorenja
novog pučkog parlamenta i u kasnije iz-
ustju g. ministra predsjednika čuli smo,
da kari vlasti uvesti neke promjene u po-
liticku upravu. Ako igdje, to su doista kod
nas takove promjene potrebite i upravo
nužne.

Ja ču se istimice samo dotaknuli ne-
kojih nedostataka i mana, koje bi valjato
kod javne uprave popraviti ili ukinuti.

Gospodarski problem, osobito kod nas
u Primorju, neponze u Istri, gdje nema
velike industrije ni trgovine. I gdje se bavi
ogromna većina stanovništva poljoprivredom
jez u kulturno pitanje najvažniji. Kod
nas je racionalno gospodarstvo tek u
zamjeti, jer narod bez škola i bez gospo-
darstvene poduke, nije mogao uz najbolju
voju držati korak u tom obziru sa susje-
dnim naprednim zemljama.

Radi toga hoće se kod nas, da
budu kotarski predstojnici u neprestanom
dodiru s podredjonom stanovničtvom, da
upoznači njegove duševne i tjelesne po-
trebe, da mu bude savjetnici, učitelji i
pomagaci. Ti poglavari moraju biti dobro
upućeni o gospodarskim prilikama avog
kotara; moraju se osloboditi predstojecig
birokratizma i vladajuće tjesnogrudsosti,
politicka uprava mora postati posve da-
mokratiskom. Zato se hoće prvom redu
da činovnik pozna dobre i zle strane avog
pučanstva i da mu ide u svemu na ruku
čim bi se dalo pomaknuti njegova duševno
i tjelesno blagostanje. Kotarski predstojnik
mora steti pouzdanje svog stanovništva a
nesmisli, nikada zaboraviti, da je on, i u
obiće svaki činovnik, radi puka, nipošto
pu radi činovnika. Kotarski upravitelj ne
smije biti taj samo da rješava mehanički
službene spise, i da diktira i zapovjeda, već
također, da stvara, da rukovodi, puti i
pomaže.

Daljnja mana, što se samog činovni-
čića tiče, jest poznata i zloglasna tajna
kvalifikacija. Tom zastarjelom i nepraved-
nom uredbom stvara se otvoreno i čisto
uruzni protekcionizam. Ako se mora voditi
kvalifikaciju, to bi moralio biti otvorena i
činovniku pristupnačna, da se uzmognje po-
praviti ako gresi poboljšati niko zaostaje.
Dobra ili loša kvalifikacija je životno pita-
nje za svakog činovnika, promda može
išti ovisiti od hipnog razpoloženja odnos-
nog predstojnika, od njegove simpatije do
predrednjeg si druge.

(Nastaviti će se.)

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i dr. na njegov predstavništvo g. ministra poljoprivredstva.

Sudbeni kotar Podgorski u Istri, spada među najstrossašnje kotare ove pokrajine. Tamošnja se pučanstvo bavi poljoprivredom, nešto stocarstvom i voćarstvom, u koliko mu to neplodno zemljište, studenti vjetrovi ili česte poplave dopuštaju. Poslednjih je godina pučanstvo upravo toga kotara silno stradalo zbog opetovnih poledica, radi ranih i dugotrajnih suša te uslijed velikih jesenskih povodnja.

Ono je siromašno pučanstvo, pripunjeno samom selu, ne može se iz dugova i nevolje samo apsolutno izklopiti. Njemu treba znatna podpora, osobito za promicanje njegovih gospodarskih interesa, koji bi ih do suda koli od strane pokrajine, toli i strane države uvijek zanemarivani.

Kako dozajnemo iz novina, kanila je vlada u to mrežu bude i nevolje uliti kapljku melema tim, da je razpisala natječaj za nagrade onim, koji bi poboljšali svoja zemljista. C. k. namještajstvo u Trstu razpisalo jo naime oglašom od dne 22. decembra 1905. br. 31966 za godine 1907., 1908., 1909. i 1910. svakogodišnje nagrade za stanovnike političkog kotara Volosko, koji poboljšavaju, dočinju obraduju svoja zemljista, to jest livade, pasišta, polja itd. Osim toga razpisalo je nagrade po K 200, K 100 i K 50 za poboljšanje staja za blago i k njima pripadajućih prostorija za gnojistvu.

Kotarska gospodarska zadružna u Podgradu predložila je dne 10. marta 1907. dvanaest molba za nagrade za poboljšanje zemljista i jednu za poboljšanje staja. Pošto nebijasne na te molbe dulja vremena odgovor, prikljkivalo se je i požurilo rješiti istih opetovanjem koli od strane moljitelja, toli i strane zadruge, ali svili koraki nesamo da su ostali do danas užaludni, već nebijasne dapate od strane oblasti nikoga, koji bi bio morao u molbama navedene parcele pregledati.

Razpisane i za god. 1907. opredijeljene nagrade propale su valjda na korist države jer tečajem godine nebijaju ni podijeljene ni digne!

Obzirom na sve ovdje navedeno; obzirom na veliku bijudu, koja tamo među siromašnjim pučanstvom vlada i končano obzirom na već dosadašnju izvanrednu sušu, koja je uništila livade i pasišta, te ugrožava sve poljoprivredne proizvode, pitaju podpisani na c. k. vladu po poljoprivredstvu:

1. Je li Vašoj preuzvišenosti poznat gore navedeni postupak c. k. oblasti sa državnim nagradama u polit. kotaru Voloskom?

2. Ako nije, hoće li se dati bezodvračno o svemu obavijesti, te izdati stroge naloge, da se sa bieldnim narodom ovako nedostojne sale nebjibiju?

Bet, 5. VI. 1908.

(Sliede podpisi.)

Interpelacija

zastupnika Spinčića, Mandića i drug. na visoku c. k. vladu, za ublaženje bledu stanovništva Istre.

Poleg pisma občinskog načelnika u Vrbniku, u političkom kotaru Krk, od dne 2. o. m. potukla je tuta vinograde onog mjesto dočim je suša poljske proizvode i travu skoro posve uništila.

Iz raznih strana pokrajine Istra dolaze glasovi o stehu, koje je tuča prouzročila dočim je već mjeseca maja zavladala suša poljske proizvode i travu posve uništila, ili vrlo oštetila tako, da seosko stanovništvo, koje se glavno bavi poljoprivredom i stocarstvom, nije odavna imalo tako loše ljetine kao što će biti stalno ova, te uslijed toga mnogi već sada glad trpe.

Mještanoj občini Vrbnik pomoglo bi se znatno, kad bi se bezodvračno pri-

stupilo k radnji za nabavu vode, o čemu je govor u odluci c. k. namještajstva u Trstu od dne 11. marta 1907. br. II. 141/8. Izdanju uslijed ministarsko naređe, to da se Polje u Vrbniku, gdje su državne oblasti mnogo pokusa također na troškovu poljoprivredstvom, nešto stocarstvom i voćarstvom, u koliko mu to neplodno zemljište, studenti vjetrovi ili česte poplave dopuštaju. Poslednjih je godina pučanstvo upravo toga kotara silno stradalo zbog opetovnih poledica, radi ranih i dugotrajnih suša te uslijed velikih jesenskih povodnja.

Ono je siromašno pučanstvo, pripunjeno samom selu, ne može se iz dugova i nevolje samo apsolutno izklopiti. Njemu treba znatna podpora, osobito za promicanje njegovih gospodarskih interesa, koji bi ih do suda koli od strane pokrajine, toli i strane države uvijek zanemarivani.

Kako dozajnemo iz novina, kanila je vlada u to mrežu bude i nevolje uliti kapljku melema tim, da je razpisala natječaj za nagrade onim, koji bi poboljšali svoja zemljista. C. k. namještajstvo u Trstu razpisalo jo naime oglašom od dne 22. decembra 1905. br. 31966 za godine 1907., 1908., 1909. i 1910. svakogodišnje nagrade za stanovnike političkog kotara Volosko, koji poboljšavaju, dočinju obraduju svoja zemljista, to jest livade, pasišta, polja itd. Osim toga razpisalo je nagrade po K 200, K 100 i K 50 za poboljšanje staja za blago i k njima pripadajućih prostorija za gnojistvu.

Predpostavši to i obzirom na činjenicu, što bljače c. k. vlada više puta i oči strane ova visoke kuće pozvana, da pošvati svoju pažnju osobito seoskom pučanstvu Istre zbog njegovog siromašnog gospodarskog stanja, i obzirom na drugu činjenicu, što je u proračunu za godinu 1908. uvršten kredit za provodenje javnih radnja u ovoj pokrajini vrlo skroman, stavljači podpisani na c. k. vladu prešni upit:

Je li c. k. vladu voljna bezodvračno učiniti potrebito, da so u državni proračun za god. 1908. još u zadnjem stupu uvrsti svetu kao nekonadni kredit za poboljšanje gospodarskog stanja, osobito seoskog pučanstva Istre i za provedenje veoma potrebitih javnih radnja tamo.

U Betu, 12. VI. 1908.

(Sliede podpisi.)

Na blagdan Sv. Ćirila i Metoda.

Požrtvovo je hrvatsko srce u ovo potonje vrijeme okrenuto k raznim drugim stranama, odkud mu dolazi vapaj natodnog zapomaganja. I tako je klonula mnoga rodoljubna ruka, koja se je još nedavno rado u često pružala u pomoć družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Daleko je od nas svaka misao prijekora; naprotiv, naše su duše obuzete dužobim udvijenjem, gledajući kuda mora sve narodna darežljivost da doskoči. Ali jedno nas zabrinjuje u velike.

Težka i dugotrajna borba našega naroda u Istri nije jošte dovršena. Što više ona se sada nahodi u svojem jeku, i u svojoj odlučnoj fazi. Istina, lanjska velika pobjeda istarskih Hrvata, od golema je i neprocjenjiva zamašnja za budućnost Istre ali taj slini uspjeh ne smije uspavati našu narodnu volju, ne smije nam zneljepiti očiju, već nas mora poticati, da tu volju još i jače učvrstimo, da to oko još i veću naštrimo, neka bolje bđije nad rādom našim, a volje neka jače progne oko izvođenja istarske slobode.

Spojilašnji se sjaj uspjeha brzo izgubio: odu muka, odu i sva težka napreza, ako nije djele ubvatilo korjenu u narodnoj prosvjeti utopljenoj dusi.

Ta je mučna briga dala život i ovoj našoj družbi, a podjedno joj je odredila i zadatok. Naša je pak družba ostala tom zadatku vjerna: do 46 učitelja, što učiteljice otimaju mračnom neznanju hiljadu i hiljadu hrvatsko djece, koja bi se bez nijihovog nastojaanja za celo izgubila.

Ali kako se nuša narodna sviest u Istri budi, tako raste i potreba golema i neodgovara potreba, da se ta sviest ojača i učvrsti.

Istarski je narod ved toliko svjestan, da s previsom odbija tajdu nametnutu mu školu, ali tako vaj i obajno i bez prestanka na svjetlosti svoje narodne, svoje hrvatske prosuštje.

Nema sjednice družbenog ravnateljstva na kojoj se nebi protresala bilo kakova molba za utrošenja škole, a izreći se ni

opisati neda, kako je nama pri srcu, kad moramo te molbu odobriti uz stereotipnu modifikaciju: "Nemo nosco".

A nije samo to. Na plati i ovaj žalni zastoj, što je ušao u generalni prilik, nastao u sabiranju pritoma i mi se s grobošću u dnu nerjetko pitamo: "Hrvatsko li, potraje li taj zastoj, moći da i na dajuće odgovaramo obvezama, što ih jo družba tekom godine na seba povukla?"

Hrvatski

Na mnogo se strane radi, da naš se prikrijeti u pravu i teritoriju našem. Mnogo smo već izgubili, ali ove zemlje nedajmo. Ličea je Istra, dijete joj da se pridigne i već će se ona oduzeti čistomu rodu i zajedničkom domovinom.

Jos malo i našo djelo — naša zgrada bit će pod krovom. Pomožite dok je vrijeme!

Bliju je peti srpnja — dan našo sveto apostolsko brdo!

Hrvatski

Učinite da to bude naš dan, dan naša države, naše Istre! Što tko može, neka toga dana položi na oltar domovins, i duša će mu narodna biti: sa to na vise hrama!

Opatija-Volosko, 24. lipnja 1908.
Ravnateljstvo družbe Sv. Ćirila i Metoda sa Istru.

Glavna skupština političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Dne 26. 6. o. g. sakupilo se je 1051 broj članova našeg političkog društva iz raznih strana Istre u Pazinu, da prihvate glavnu skupštini, koju joj bila uređena za onaj dan u 8 sata po podne u prostranoj dvorani pažničkog "Narodnog Doma". Uz naša tri narodna pivaka i zastupnika na carevinskom vijeću Dr. M. Leginje, prof. Vjekoslava Spinčića i prof. Matku Mandića, vidjelo se je mnogo inteligencije, a nije manjkalo ni seoskog stajala, premda je bio radni dan.

Točno u 8 sata po podne držveni predsjednik prof. Spinčić otvorio skupštini pozdravi članove, očita u glavnim potozima rad društva i istaknu uspjeh, koji su se u zadnjim godinama postigli na narodnom polju; ejti se također i uspomene dvoje odličnih rodoljuba i druženih članova mons. Zamlića i bivšeg podgradskog načelnika Slavoja Jenka, što im skupština na poziv predsjednika u znak počasti klikne: Slava im!

Družveni podpredsjednik Dr. Dinko Trinajstić u izodnosti zapričećenog lajnika proglašio izvješće o radu društva od zadnje glavne skupštine amo. Između ostalog istaknu, da je naš politički posjed brojno dočinio ostao u prijašnjem stanju, ali su su stvoreni uslovi, da ga se razsire i protegnu u krajeve, koje po etničkim odnosima nama pripadaju. Tri su glavna pitanja, na koja se je izvještio osobito naš zastupnik, ako je bio naši dan.

Točno u 8 sata po podne držveni

predsjednik prof. Spinčić otvorio skupštini pozdravi članove, očita u glavnim potozima rad društva i istaknu uspjeh, koji su se u zadnjim godinama postigli na narodnom polju; ejti se također i uspomene dvoje odličnih rodoljuba i druženih članova mons. Zamlića i bivšeg podgradskog načelnika Slavoja Jenka, što im skupština na poziv predsjednika u znak počasti klikne: Slava im!

Prevo pitanje se slijedi uporabe statut-

slavenskog jezika u bogoslužju; istaknu koliko naš narod drži do povlastice podijeljene mu i opetovnu priznatu da se u crkvi služi slavenskim liturgijskim jezikom, te kako u zadnjim godinama učestala kojekakvi nastoji sa strane na tu našu narodnu svetinju; nabroj krase, koje je naše društvo u ime hrvatsko-slovenske stranke u Istri poduzeo na obranu to narodne svetinje, među tim posebno oda-

sljedio svakome složio u zaključku, da se uvede najnovije naredbe sv. Kongregacije obreda kojom se namjerava, još više uzeti narodna povlastica i uporabi hrvatskog jezika u crkvi. Dalsnjih koraka u tom planu nije poduzeo držveni odbor, konstatuje sumo, da se tu i tamo jurve pojavljuju u narodu one neslučene zlo posljeđice, za koje prepusta drugima svu odgovornost.

Druge važno pitanje tice se preinake izbornog reda za carevinsko vijeće i susjed-

no provedba izbora odnosnih zastupnika. Prvotna vladina osnova doznačena je Istri 5. zastupnika i to 3 Hrvatom i Slo-

vencom a 2 Talijancu. Naša je društvo pravodobno sazvalo sletom Istre mnogobrojno sastanke, da vijeća o tom. Narod,

je veselo i sa zadovoljstvom u velikom broju sudjelovalo tim sastancima te se skoro svuda složio u zaključku, kojim po-

zdravljaju uvedenje općega jednogackog izra-
vnog i tajnoga izbornoga prava, prešu-
dujući proti očitog dvojakoj mjeri kod bira-

redjenja broja zastupnika prema razmjeru narodnosti u Primorju na korist Talijana a na Stelu Slovaca, proglašuje neosnovan-
im pritužbe talijanske stranke, kojim teži

za povlačenjem jednog mandata za sebe preporučuju slavenskim zastupnicima, da

uznastoje izlučiti seoske općine sa slaven-
skim pučanstvom iz talijanskih izbornih kotara i priključiti ih hrvatsko-slovenskim kotarima. Suglasne zaključke sa gornjim je usvojio sastanak pouzdanih iz cijele pokrajine, što ga je društvo bilo sazvalo u Trsat. Svi li zaključci bili su redovito podnećeni ministarskom vijeću, a putem jednog onda našeg zastupnika i držvenog predsjednika dojavljeni tokom drugim slavenskim zastupničkim krugovima.

Na to slijedi pregovori, koji svršile tim, da jo Istri doznačeno 6 zastupnika, a razdoblja kotara na pojedino zastupniku sa-
držana je u opstojecem državnom izbor-
nom redu, na temelju kojega bijahu jurve početkom godine 1907., raspisani izbori.

Još su svima u pameti oni mnogobrojni sastanci, koje je naše držveno pridređilo na poduklju i na uputu izbornika, a veliki jo

bilo posao i sa drugom izbornom radnjom. Uspjeh ipak potučen bila je najljepsa na-
građa za sve one, koji su svojim požrivo-
nim radom pripomogli do njega. Naša na-

narodna manifestacija prigodom izbora bila je sjajna, to dan 14. maja 1907. možemo

slabodno smatrati početnom točkom no-
vog razdoblja u narodnom životu za, nas

Hrvate i Slovence u Istri.

Treće važno pitanje tice se izborne

preinake za pokrajinski sabor.

Naš novozabrani zastupnici na care-
vinskom vijeću kao što i naš društvo su nastupili kod vlaste sa zahtjevom na pro-
mjenu pokrajinskog izbornog reda. Pod
dajmom ispitka tek minalih izbora za carevinsko vijeće našla se je vladajuća stranka prihvaćena, da u lanjskom za-
jednjem podneću zakonsku osnovu o preinaci pokrajinskog izbornog reda. Hrvatsko-slo-
venski saborski klub u Istri, prije nego se
izjavlji o predloženoj osnovi pozvao je sve
svoje pouzdanih na mališevu u Trsat i sa-
sljudio njihovu mnenje. Ovaj je označio
predložen saborsku osnovu mugećom za
raspravljanje jedino u sluđaju, da se usta-
novi takav razmjer zastupnika u narod-
nostnom obziru, da bude izključeno par-
lamentarno nadglašavanje jedne narodnosti
nad drugom. Ali na tom temelju nije se
moglo poći sporazuma, te dogovori bježu-
prekinuti. Malo zatim, dogovori bježu-
nastavljeni.

(Nastaviti će se.)

Saborski izbori raspisani.

Namještnik je napokom izdao drugu odluku kojom bivaju konanđno odlučeni dati izbora.

1. Peti ili običnita kurija bira dne 25. oktobra a eventualni uži izbori vršiti će se dne 4. novembra tek godine.

2. Četvrti kurija (izvanjske seoske ob-
ocene) bira dne 5. novembra, a eventualni

aki izbor vršiti će se dne 19. novembra tek godine. — **3. Izbor kurijski** (gradova) bira dne 24. novembra, a svestreljivi, prije izbor vršiti će se dne 21. novembra tek godine.

4. Druga kurija (igravčaka kurija u Rovinju) bira dne 23. novembra tek god.

5. Prva kurija (veljpojedinci) bira dne 24. novembra tek god.

Oćinice će se odmah dati da postoje priprave listine počasni one od pete kurije te će u svoje vrieme svaka občina objaviti da je svakom slobodno pregledati listine kroz 14 dana i priznati prikazati. Istodobno će izrucići prepisi onima koji su se prijavili.

Glede reklama i inih drugih pitanja postaviti će se na vrieme naši izborni odbori po kotarima i po občinama koji će baviti odnosne poslove. U ostalom ponovo preporučamo kojizicu o izborima koju je izdala naša tiskara u Puli kako javljeno u oglašenju.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Kanfanar, Junija 1908.

Dvajset i pet je let tonu da smo imali u Kanfanaru občinskoga podestata „Dalmatinca“, splitsko i nepriljeku ga aručili, za dati mjesto kamorašom, dvoličnjakom, mužljanu boz srca, sisavou bez ljubavi naše slovensko krv i muke..

Imademo živilih svidoka kako si Basilec uzel voz sine zato, što si posudija 200 florina jednomu iz Žminjčića za same 2 mjeseca, seno je valjalo 40 florini.

To je staro varanje, a nas si prevaria kruto kod izbora, kada si obetati da ćeš biti snasim te smo te učinili za podestata, ali u fumu za kratko vriime, ako se brzo no opametiš, viro ti naše! Poznamo i mi malo leju, a u jednemu mjestu govor, ako se više od polovice zastupnika zahvali na casti zastupnika, da se za ono tito mora opeta balotati, to čemo učiniti nas 8 od tritoga tita, glasovati čemo za Momula, ako nam višu i depozit položi, da će biti snasim.

Zakrpani našimi mukami nećeli znati za nas i naš mili slovenski jezik, uništili ste nam hrvatsku školu za polalimaniti nas; ne skrbite za školu priko drage, da nismo sami skrbili da Vas ni guveran nato silijo, nebimo bili imali sterne poli-Marići.

Sramota je da ne skrbite za koji komad puta priko drage i druguda, za onu živu vodu na Kašteliku, učinite joj depozit, da žena ne gube cile noći dokle im mateće, a kada misu brente pod vodom se gubi, i sud bismo dobili, da biste ga znali pitati, ali ste linčine, gubite se u tomu kako čete narodu i komunu radi partida skoditi.

Dali smo ti palicu da nas tuces, biti će za malo vremena, osveta biti će nam draži i slaja.

Misili smo živiti u miru i ljubavi, Ti jo podestate netes, narod će otvoriti oči, povratiti čemo ti milo za drago.

Imenuovali smo Hrvata za sekretarija, Basilića ga neće, znajući da bi se doznao kako ste nas držali u verugah za ščave, strah Vas je pravljio llistah za balotaciju, ali te veruge narod će razverzati.

Čemo i pozivjemo da naš tajnik dodeđe među nas već za prvi dnevi žetvenjaka, deputacija neka ga stavi na svoje mjesto, oni drugi neka podučku su dosli, zakon može glavar bacati pod noge, ali za kratko vriime.

Nas je 17. njih je 18. mi smo u većini dodijeli tejnje među nas, njegove sekretare neka. On plaća kako mu drago, a mi čemo od komuna tebe.

Gospodinu „dvoličnjaku“ ako smrdi hrvatsinu i naš mili slovenski jezik, neka zruči čast podestata, on te časti dostojan nje, jer nas kruto var, zato čemo mu dati i glasovati diplomi „nepouzdane“.

Ti naš Butkoviću, proval ci vraga talijani u Zadarsku, Kanfanarski su bojni, dodili su predavači i državljanički dobiti, predavači su i kanfanarski.

Vladimir Komesar u Vodnjanu, Češarska vlada sporazumno sa zemaljskim odborom postavila je u Vodnjanu vladu, na koju konstituira, koji imade, da uredi načinje do skrajnosti raspravane občinske poslove.

Koparski kotar:

Buzet, 29. 6. 1908.

Javljamo, da će se u nedjelju dne 5. lipnja o. g. 10.00 mīse obdržavati javni sastanak u dvorani Narodnog doma ispod Buzeta namjerom, da se puku pružat novi izborni red za pokrajinski sabor te protresu općenita viseća općinska planita.

Sastanak se sastavlja namjerice u dan svetkovine Sv. Cirila i Metoda, pa će se taj za nas sveti dan proslaviti prigodom govorom, te koncertom uz sudjelovanje domaće Sokolske glazbe.

Ovoklo do znanja rodoljubnim osobama i puku uz vruću želu, da sve sto je naše ikrom buzetiske općine i okolišu, dođe u taj dan u nas „Narodni Dom“, da se vidimo i porazgovorimo, da se ojačimo i odusvojimo za rad u dobro sreću i slavu svoje općine i svoga roda i jezika.

Skupljajmo sile, blistimo pamet, srca raspljavimo, i bit će bolje.

Voloski kotar:

Kastav, 27. VI. 1907.

Narodni darovi.

Hrvat. Čitaonica u Kastvu darovali su dionici „Narodnog Doma“ gg. Josip Franjo Jelusić pravnik u Trstu, Antun Puž unir. župnik u Mošćenicanama i Kazimir Jelusić opć. načelnik u Kastvu svojo tražbine po K 11-64 svakoj, na čemu im uprava, društva najtoplje zahvaljuje uz želu, da se i ostali dionici za njima povedu.

Bratovščini hrv. ljudi u Istri* darovano je Dr. Frano Mandić lječnik u Trstu tangentu „Narodnog Doma“ u Kastvu u iznosu od K 16*.

Na predlog g. Josipu Rubesa općin. zastupniku subrao je načelnik općine g. Kazimir Jelusić u gestioni Sindića, kod Matulji među licitanci nove opć. ceste od kolodvora Matulji prema Trinajsticom dne 9. junija o. g. za „Bratovščinu“ K 14*.

Gđa. Ernesta Jelusić supruga načelnika u Kastvu platila je K 10* — „družbi sv. Cirila i Metoda“ u lma odstete, za slavlju darovanog od g. Vjekoslava Vlah pošt. podčinovnika u Trstu.

Odbor „Bratovščine hrv. ljudi u Istri“ podijelio je u sjednici dne 11. junija K 1400 — ovogodišnjih dječjih podpora.

Tieovska procesija u Kastvu dne 16. i u sv. Mateju dne 21. junija provelena je običaju sjećano. Mjesta sva zelenilom i narodnim zastavama ukrašena. Glazbe Jolačice pukovnija iz Rijeke, Narodna vojska činila salve. U Kastvu pjevala je procesija „Istarska Vila“ a prlausovala i „Udruga sv. Mihojilla“ prvi put sa svojom novom zastavom.

Učiteljstvo u Kastvu. Stalno je da dolazi i 4. tečaj ove godine iz Kopra u Kastav. Uz g. prof. Nazora imala bi se još popuniti mjesto profesora za njemački jezik i vjeroučitelja.

Razne vesti.

Ravnateljstvo družbe sv. Ćirila i Metoda na Istra primile je nadalje sljedeće prinosne:

G. Mender Josip Šain Francisko daruje u mjesto vijeća na odar svojom pljeništu 9-80 K. — G. Rudolf Loidl Šalje prinos kluba „Istra“ u Zagrebu za mjesec travnja 48-50 K. — Gđica, Sušić M. Ivka učiteljica u Mrkoplju, sabra u kući g. D.

Marinčić župnika uz pečklik „Živilska hrvatska Istra“ 20. — K. — G. Šedrljic Niko Šalje predavači po „Jeljastici“ Ivanu na objedu, prigodom stavnje u Kastvu 7-10 K. — G. Klofanda, Vaclav, kapetan u Sr. Matku, sakupljeni prigodom bisaglosova kuće „Trgovčkoga društva“ u Blažiću 18-70 K. — Dr. Megdić u Varazdinu sa branjim prigodom zdravice jednom starom granicaru 8. — K. — Gđica, Kranjčaj Ivana sabra na vjenčanje gdjice Andrijanje Erzeg 6. — K. — G. dr. Janežić izrada ostatak računa sabranog u Iki 1-80 K. — G. Jelusić Kazimir u Kastvu izrada sabra na dne 8. V. t. g. 16-84 K. — G. prof. Špirčić izrada sabranih na predlog gdjice Erzeg Uduha kod krtitaka g. Elijije Stanger u Preluci 24. — K. — G. Dr. Gjuro Červar odv. u Voloskom 1. obrok utemeljene svete 100 K. — G. Vanček Milan Zagreb, daruju ostatak računa 1-70 K. — Tamburaško društvo „Gundulić“ San Francisko 16. — K. — Dr. Konrad Janežić odv. u Voloskom daruje 6. — K. — G. Kosman Franjo opć. tajnik Dekani, daruje 8-90 K. — G. Stjepan Gamulin u Jelsi sakupljenih 20. — K. — G. Gremer Milan na Riscu Šalje sabranih prigodom prve plovidbe u Obrovac na parobrodu „Hrvatska“ 41-80 K.

Narodni darovi.

Za Družbu Sv. Ćirila i Metoda primili smo:

Gosp. Grlić redar u Ičići Šalje K 5. — sakupljenih kod vjenčanja gdjice Marija Blagor.

Zadnji izraz . K 680-87 ukupno . . . K 586-87

Na dražbi za prelomnjeni „sultan“ K 15-40. — U kući viđ. g. F. Krajković Šalje u Valumu kod Cresa sakupilo se na predlog g. Štilglica iz Lovrana K 22. — V. Ivančić K 2. — Kod bočanja K 1. — Z. B. za kupljeni duhan 40 fl. — Marija Tentor 20 fl. — Ivan Štilgic 20 fl.

Novac je izrađen „Družbinoj“ podružnici u Cresu.

Koledari Ćiril-Metodski. Kojizara Simunić i dr. u koris Ćiril-Metodskih zidara u Zagrebu imade još koju hiljadu ovogodišnjih koledara na razpolaganje i prodaju ih u pol oljene t. j. uvezane po K 1. — Općina Kastav podijeliti će 100 komada istih odraslijim učenicom za školske nagrade. Nebi li moglo to učiniti i ostale naše narodne općine, da se zaliha lagile raspavači i time družba više primosa primi? Za jednu krunu imade u koledaru mnogo zanimivog stiva i iz Istre. Koja nagrada knjiga od jedne krunе — nesadržava niti deseti dio toga. Koledare mogla bi i družba za nagrade u svojim skolama upotrebiti, samo da se zaliha razplaća.

Dr. Laginj. Je kriv što se rovinjski talijanski kojci među sobom. U rovinju su učili Talijani, pristaše pučke stranke utek proti posljednjim občinskim izborom u II. tisuću. Gnešlo takozvanje liberalne stranke „Idea Italiana“ grdi i psuje radi toga Dra. Laginju, jer da su to njegovi pristaše dočim je naš zastupnik na svemu tomu krov kao i onaj, koga već nema na svetu.

Nazovi talijanski liberalci drža se i ovde poznate poslovnicu, koja kaže: učiri po sedlu kad nemožeš do konju. Klići se gospodo sami, što se narod protivama dize, jer mu je voć dozdroglio vade nečovječno postupanje i s njim i s nama.

Našim občinam do znanja!

Iz Luka, nam pišu:

Kod ministarstva željeznica obećale nam je predavači po „Jeljastici“ Ivanu na objedu, prigodom stavnje u Kastvu 7-10 K. — G. Šedrljic Niko Šalje predavači po „Jeljastici“ Ivanu na objedu, prigodom stavnje u Kastvu 7-10 K. — G. Klofanda, Vaclav, kapetan u Sr. Matku, sakupljeni prigodom bisaglosova kuće „Trgovčkoga društva“ u Blažiću 18-70 K. — Dr. Megdić u Varazdinu sa branjim prigodom zdravice jednom starom granicaru 8. — K. — Gđica, Kranjčaj Ivana sabra na vjenčanje gdjice Andrijanje Erzeg 6. — K. — G. dr. Janežić izrada ostatak računa sabranog u Iki 1-80 K. — G. Jelusić Kazimir u Kastvu izrada sabra na dne 8. V. t. g. 16-84 K. — G. prof. Špirčić izrada sabranih na predlog gdjice Erzeg Uduha kod krtitaka g. Elijije Stanger u Preluci 24. — K. — G. Dr. Gjuro Červar odv. u Voloskom 1. obrok utemeljene svete 100 K. — G. Vanček Milan Zagreb, daruju ostatak računa 1-70 K. — Tamburaško društvo „Gundulić“ San Francisko 16. — K. — Dr. Konrad Janežić odv. u Voloskom daruje 6. — K. — G. Kosman Franjo opć. tajnik Dekani, daruje 8-90 K. — G. Stjepan Gamulin u Jelsi sakupljenih 20. — K. — G. Gremer Milan na Riscu Šalje sabranih prigodom prve plovidbe u Obrovac na parobrodu „Hrvatska“ 41-80 K.

znica u Tratu za što veći popust za dovoz krme izvana, u Istru po državnih željeznicu.

Izborna reforma za trut prihvjeta. Trčanski zemaljski sabor sazvan je bio prosljego čedna jedino u tu svrhu, da prihvati zakonsku očinu o promjeni postoljeg izbornog reda za gradski i zemaljsko zastupstvo, kako su ju obje stranke t. j. talijanska i slovenska već unapred bile utančile. Odstranjena je bila prije toga i posljednja zapriječja t. j. vladin zahtjev, da izbor mora biti obligatorni t. j. da je svaki izbornik dužan birati, na što je pristala talijanska liberalna stranka, koja se je početka tomu protivila.

Za izbornu reformu glasovali su svi prisutni zastupnici, kojim se je na koncu u ime vlade zahvalio c. k. namještnik na pozitivnom i napornom radu.

Morski pas. Prosljoga čedna opazili su ribari oko otoka Cresa velikoga, do 5 metra dugog morskoga psa, kojemu su se moralni ugnuti, jer nobijahu na takav lov pripravljen. Pozor plivač!

Pitomci zemaljskog poljodjelskog zavoda u Poreču. Citamo u talijanskim listovima, da bješao primljen u zemaljski poljodjelski zavod u Poreču 9 pitomaca, 7 istarskih mladića Talijana i dva Talijana iz Dalmacije. Ovo nam je ponovni dokaz, da taj zavod postoji jedino za talijanske poljodjelje iz Istre i za njihovo istomjeljeno iz Dalmacije dočim plaćaju zanji i Hrvati i Slovenci Istru. Takova je pravdost talijanske gospode naše Istre.

Izvještaj kr. nautiličko školo u Bakru. Koncem drugog polječa školsko godine 1907./8. bilo je učenika javnih i privatnih, i to katolička 180 i greko-izotobnih 8. Zavjetnjem bilo ih iz Hrvatsko 116, iz Slavonije 8, iz Ugarske 1, iz austrijskog Primorja 4, iz Dalmacije 8, iz inozemstva 3. Broj učenika, čiji roditelji staju u Bakru 84. — Predavalo je 10 profesora, 4 prava učitelja i 5 namještih učitelja; za neobligativne predmete bilo je namješteno 4 učitelja. Školskoj ladji „Margita“ zapovjednik je pravi učitelj i kapetan duge plovidbe Nikola Turina, a mašinista Josip Sinčić.

Interpelacija zbog germanizacije na državnih željeznicama u Primorju. U sjednici carevinskog vijeća od dne 28. o. mj. učili su narodni zastupnici Matko Mandić, Ivan Hilber i drugovi interpelaciju na ministra željeznica radi ponovljivanja začjevničkog osoblja i naroda našega. Kuda prolaze državne željeznice, te zbog pretporanog zapostavljanja hrvatsko i slovenskih činovnika na željeznicama na našem jugu.

Poziv na predplatu. Objelodanih svojom nakladom knjigu „Predavanja is povijesti i estetike muzike“, namjenjena poučici glazbenih diletanta. Molim zanimljike da u interesu same stvari potpomođu moje nastojanje.

Knjigu Šaljem anticipiranim predpistom ili pouzećom. — Clena i krunu. Denis (Dalmacija).

A. Dobrovod.

Hrvati i Hrvatice! Sjetite se svakom zgodom. Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Upotrebljavajte Družbine marke, a svaka zapadu samo i novčić. Kupujte uvjek Družbine žigice, cigaretni papir i druge proizvode.

Javna zahvala.

Na mnogobrojnih i s proračnimi stanja na hrvatske domovino, narodito Istru, prijavljeli mi dostatka k imenadanu zahvaljujujem se ovim javno svim iz svega srca.

Šva ona dobra što mi jih zelo želim i ja njima najvratio.

Ljubav do našega naroda vezala nas i na dalje, radili zajednički za njegovu dobrobit!

Najsjekrenijim pozdravom odani Vjekoslav Špinčić

U Bedu 28. lipnja 1908.

Priobćeno.')

Odnosno na „priopštanju“ od 19. juna g. Ivana popa Vinodolca i Blaža Glavača molimo Vas g. uredniče, da izvličete u dojdnučem cijenjenom listu „Nade Sloga“ na našu odgovornost kako navedi:

G. Ivan Vinodolac i Blaž Glavač vršili su prošle zime reviziju općinske blagajne u Barbanu, ali prouvjerenje našli nisu nego jednostavnu pogriješku, jer da su faktično proušli prouvjerenje predali bili stvar u ruke suda.

Ista g. priobćili su stvar na sjednici općinskoj.

Ali kako prouvjerenje nije bilo nego jednostavna pogriješka, slav. općinsko zaustavstvo stvar je zabacilo.

Ako je g. Vinodolac dobio od podpisnoga glavara tužbu na Preč. Biskupski Ordinarijat zasluzio je, ali gornja stvar na tužbu uplivala nije.

Vas g. Vinodolac proglašujemo klevenikom i lažcem, jer ste po krčmama klevetao opć. tajniku Mirku Čubraniću, da je 150 K prouvjero, nasto imidemo svjedoka.

Vama g. utjerao se je laž u grlo.

Vidi se g. Vinodolac da je očita osveta, jer je opć. tajnik Čubranić rekao živu istinu prigodom sudbene razprave u poslu Vaše tužbe proti gosp. opć. načelniku Josipu Mirkoviću.

Pope Iva „Očevidna osveta“.

Ja tutora nemam niti ih trebam, nego Vama g. Vinodolac trebalo bi tutora.

Pope Iva: „Previše imadete smeca pred Vašim vratima, kako Vam se je i na sudu dokazalo. jer ste bio odsudjen na platež svih parbenih troškova, a gosp. opć. načelnik Mirković bio je nevinim proglašen.

Pravo imadete pope Iva gdje kažete u Vašem pripisanom „Odkud bi nas moralo suncu grijati od tuda nas lee bije“.

Za danas dosta.

Istodobno Vam javljamo, da smo zbog uvreda nanešenih stvar predali sudu.

Barban, dne 27. junija. 1908.

Josip Mirković, Mirko Čubranić,
opć. načelnik.
opt. tajnik.

* Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne prenosi nikakve odgovornosti.

Nezahvalnošću nagradjuje se trud veli jedna poslovica, koja se kod Müllerovog dvostrukog elektro-magnetičkog križa ne može upotrebiti, jer danonice dolaze svjedočbe, zahvalnice, pisane od ljudi, koji su teško na ulozima, reumi, epilepsiji, grčevima u srdu, težkom sluhu, migreni ili mu kojoj živčanoj bolesti bolevali, te uporabom tog stroja ozdravili — Ovdje priobćujemo takav jedan list: G. Albert Müller u Budimpešti V/41. Vádász ulica 34. Molim posaljite mi još jedan dvostrukog elektro-magnetički križ R. B. broj 86967 po 8 Kr: Ja istog ne treban za sebe, već za jednog mog prijatelja, te ču i nadalje plemenito Vaše djelo svakomu preporučiti, jer sam uvjeren da svaki, koji taj stroj nosi, absolutno ozdraviti mora pa da ja kod Vas taj križ nebi bio neručio, bio bi još dandanas uslijed težke bolesti nesposoban za rad, pretrpio bi kroz to materialnu stetu, koju ide u stotine, a žimoga Bog zna, koje bi posljedice ta bolest još imala. Koj kod Vas takav stroj neruči, neka je osvjeđen, da ima neplativo izvrstno ljekovito sredstvo.

Sa volesovanjem Schmidt Božidar, pokostar i kapelnik u Temes Kubinu u Ugarskoj.

Malvasia, vino bijelo

Tko želi kupiti 12 hoktolitara Malvasije od g. 1907. i 8 hektolitara od g. 1904. neka se obrati direktno na G. Antona Mežića, župnik u Čepiću na Jezoru u p. Kršan.

Želite li

da Vam poslijem moj ilustrir vi cjenik za preko 100 slika.

Osiguracija (garancija) na više godina.

SVAKU neotječenu stvar primam natrag a novac povraćam

Zepta remontoir ura od nikela for. 1.55 Amerik. zlata double ura 5-
Kuhinjski sat 1.20
Budilica sat 1.20
Budilica u noći svjetla 1.50
Budilica sa dva zvončića 1.75

Mih. Horovitz,
Krakov, Dietlgasse 57/45.

Svakovrstne slamnate šešire.

Preporučam se slav. općinstvu i gosp. trgovcem, da imadem trgovinu

slamnatiš Šešira
na malo i veliko.

Clene umjerene.

Točna podvorka.

Cjenik na zahtjev badava.

FRANJO CESAR, V. Stob,
pošta Domžale kod Ljubljane.

Prva slavenska tvornica ura za tornjeve

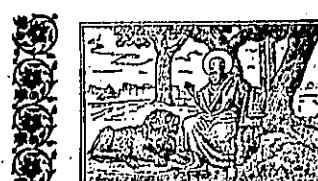
Franjo Moravus,
BRNO. Nova ulica 25. MORAVSKA.

tvor i raznajlje
ura za crkvene zvonike,
dvorce, škole, tvornice,
-- vješnicne, Ijetnikovce --
samo u izvrstnoj izradbi vrlo
jeftino.

Cuvanje nadzorne ure.
Cjenici istaju se za zahtjev badava.
Najviše odlikovanje za izvrstne proizvode.

IZVOZ.

Kupuje proizvode
=> u korist <=>
Družbe sv. Cir. i Met.

Želudčane kapljice
prije svane i poznate pod imenom

Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želudea, želudicu proti pojmanjku, teku za jelo, proti grisu i geteorima u želudu i trbušu, proti nadostoti od vjetrosti. Poslije telega masnog ili preobijanog jela podupri naravnu probavu. I tucet 4 Kr. 5 tuceta 17 Kr. 10 tuceta 22 Kr. franko postavljanje na vinu poslu,

* * *

Molim Izvolite mi poslati još 12 boščica želudčnih kapljica jer mi nužno trebaju poslo na mnu upravo čadovite. Boko Pato, Kraljik starci.

Molim posaljite mi jedan tucet kapljica poslo posla sam uveren da kod prijavnog narukva da dječjeg želudca, te ču svakom godom iste mojim prijavnim preporučiti. — Ovakvih dopsa, koje ne mogu sve ovde navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na uvid.

Ova kapljica pripravljena sumo Gradske ljekarnice u Zagrebu, pak zato treba kod narucbe pišati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
palac trga sv. Marka 20.

CIGARETNI PAPIR

u korist

Družbe sv. Cirila i Metoda

pregledan po Dr. Janečku

predaje se

u tradiciji Fait via Barbescani

Berdic via Kandler

Beljic via Minerva

Iv. Žic via dell'Ammiragliato

Mentschik via Veterani

Ropatar via Sergia

Blaha via Giovia

Kos via Medollino.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadruge, koji isplaćuju zadržanih diečova jedan ili više po kruna.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije diec to plida od istoga 4%.

Vrada na štednju uložene iznose do xooo Kr bez prediktogn odkaza, a iznose od xooo Kr ako se nije kod uloženja saglasno ustanovio vidi ili manji rok sa odkas, sa odkas od 8 dana.

Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i zadužilos sa garantijom.

Uredovni sati svaki dan od 9-10 sati prije podne i 3-6 sati posle podne, u nedjelju i blagdanu zatvoreno.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u vlasti Carrera vlastitih kuda (Narodni Dom) prvi pod došto, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVJEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45-22.

est elektro-magnetičkim natjecanjem sastavljeni stroj, koji kod sluge, reuma, astme (težok dijase), neplavaju, kučaju u vruć, neuralgije, glavobolje (migrina) kucanje ardo, zubobolje, muževne slabosti, stinjeni ruke i noge, padavice (spilejne), močarene posjetile, mužnati, navještice, negativne, državice na tloci, infuzije stopljene za bolješinu hriba, bilježila (osteokravni), zaledačim grebava, bozdecostiti, ležinac, tijesnični grebava, hinerskihola, kao i kod sveobče električni itd. služi kao nenadajuće sredstvo, posebno elektro-magnetička struga citlom čovjeku na telom djeluje, time se rečene bolesti u najkratkom vremenu izleču.

Poznat je, da nečelići kod navedenih bolesti potrebno je upotrijebiti, ali ipak na taj način, da fiksna struja samo prolazi i povremeno kroz telo prolazi, dotiči naprotiv tomu struje elektro-magnetičkih križa ili zvezda R. B. broj 86967, kako je južno, umjereno načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako briži zilećemu dovođi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izlečene su sa mojim strojem posve i. Od izloženih u mojim strojima R. B. broj 86967 izražena zahvala kao i od odiličnih slojeva izvan svjedoci i priznaci u svim stranama svijeta pobranjeni su u mojoj plembojanci, gdje stoje sramu u svaku dobu na svijet. **ODE MUDRAN LIEK NUE POMORAO, MOLIM POKUSATI MOJ STROJ**, jer je sigurno sredstvo proti gore navedenim bolestima, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebi bio izlečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac način.

Upozorujem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Vollilim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj, kao i u Austro-Ugarskoj, dodim moj dvesteci elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. broj 86967 sačuvati se kvali i zivit vanrednu doprinest peradi svoje izravne iskoristnosti.

MALI STROJ STOJI 6 Kr. Rabiti ga mogu samo dieča i tako slabe gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 Kr. Rabiti ga mogu kod ostalih 20 godis, kroz kojih bolesti.

Dopravljaju i narudje obavljaju se i u hrvatskom jeziku. Pouzdano iako se novac usmjeri posjalo, razdoblje glavna prodajvana za tu i inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kolar,

Vadax-ulica br. 34.

Tko još nema Izvadak iz zakona o prometu sa vinom od godine 1907..

neka ga odmah nabavi u **NARODNOJ TISKARI**.

LAGINJA i DR.,

Pula, ULICA GIULIA BR. 1.

Cena je komadu 10 para bez poštarine

Poštarinje od 1 do 5 komada	5 para
6 . 10	10
11 . 25	20
26 . 50	30

Prilog „Našoj Slogi“.

ZBOR DUHOVNE MLADEŽI ZAGREBAČKE. (NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE.)

Katolici, širite pravu katoličku knjigu!

Staro književno društvo „Zbor duhovne mlađeži zagrebačke“ izdao je svojim troškom više knjiga, koje sve odišu čistim katoličkim duhom. Preporučujemo zato svima, da ih u interesu katoličke knjige šire, rasprodaju i kupuju. Polmence „Zbor“ je izdao:

Za godinu 1907. apologetičko djelo Konst. Haserta: Što je čovjek? Knjiga je ta napisana u prvom redu za Intelligenciju, te će mnogome modernomu čovjeku otvoriti oči i povratiti ga na pravu stazu s krive, na koju je možda došao čitanjem neispravnih kokekakovih tvrdnja. Dosta je pogledati samo predmete, o kojima se raspravlja, pa se odmah vidi, da ta knjiga govori o svim pitanjima, što muče modernoga čovjeka. *Pitanja: otkuda ovaj svijet, koja mu je svrha, otkuda čovjek, je li opravdana Darwinova teorija o descedenciji, je li kršćanstvo u opreci sa znanosti, da li se u svijetu događa što slučajem ili providnošću Božjom, tko je zapravo slobodan; o besmrtnosti i o posljedicama, što otuda izlaze, o vječnosti i o paklu; pitanja — što čini čovjeka pravim čovjekom, u kakvom odnosu стоји muž prema ženi, kako se slaže Božja predestinacija s našom slobodnom voljom itd.* Sva su ta pitanja danas ne samo u ustima jednoga naučnjaka, već gotovo i seljaka. Pisac naš rješava ova već po svojoj naravi danas najaktuelnija pitanja vrlo oštroumno, lako razumljivim načinom, upotrebljavajući vrlo praktične primjere tako, da će čitač ostaviti ovu knjigu s veseljem, kad mu se čitanjem riješe mnoge ove svjetske teškoće.

Cijena je ovoj knjizi čvrsto broširanoj sada samo 80 fil. mjesto prijašnje cijene od K 1.—

Za godinu 1908. ove tri knjige:

1. Marijan Morawsky D. I.: Večeri na Ženevskom jezeru. To je djelo jedno od najznamenitijih svjetskih apologetičkih djela, koje raspravlja o svim današnjim najmodernijim svjetskim, vjerskim pitanjima. Djelo je to razdijeljeno u sedam dijelova, — u sedam večeri, u sedam glavnih tema o vjeri. I. Vjersko pitanje u sadašnjosti. II. Moderna znanost i religija. III. Bog i zlo. IV. Kršćanstvo medju religijama. V. Hrist. VI. Katolicizam i protestantizam i VII. Katolička i narodna crkva. Sva su ta pitanja obradjena s takovom zanimivošću, da djeluju upravo dramatičkom svjetzinom i jakosti. Vrlina je ovoga djela i u tom, što su pojedini nazori ovih pitanja zastupani i u osobama gotovo svih evropskih narodnosti. Tako dolazi pred nas Nijemac, Francuz, Španjolac, Engleskinja, Rus i Poljak. Djelo je pisano vrlo takim stilom i u formi takovo, da će prekrasno doći svim našim slojevima. Ono će čitačima pokazati put, kojim stupaju naši neprijatelji vjere, ono će pokazati i put, koji je najzgodniji, da protivnika uvjerimo mirnim načinom, putem zdrava razuma o njegovu krvnom osvjedočenju na vjerskom polju. Preporučujemo zato svim prijateljima katoličke knjige, da ne propuste kupiti ovu knjigu, da se s njom sami upoznaju, a ujedno da nastoje i druge s njom upoznati. „Zbor“ je daje upravo za neznatnu cijenu prema njezinoj veličini: *samo 50 fil. U krasnom originalnom vezu samo K 1.50.*

2. Socijalni tečaj. (Prédavanja dra. Ivana Kreka, dra. Evg. Lampea, dra. Krunoslava Jande, dra. Rud. Horvata i dra. Frana Milobara držana dne 24., 25. i 26. travnja 1908. u zagrebačkom sjemeništu).

U ovim se tiskanim predavanjima pruža svakome zgodno sredstvo, kako da se naši staleži: *naše seljaštvo, naše radništvo, naše obrnštvo* digne na viši stepen naobrazbe, napretka, kako da se digne ispod jarma modernoga ropstva njegovih tlačitelja. U radu oko ovih najširih slojeva našeg naroda vršit ćemo ujedno najveću dužnost, što nam je postavila vjera i domovina. U ovoj je knjižici u kratko razloženo, kako da dignemo osobito *našeg seljaka*, da on sam vidi, kako je doista važan član ljudskoga društva osobito kod hrvatskoga naroda. Predavanja o seljačkom, radničkom pitanju moći će nas same uputiti, kako da upoznamo samoga seljaka, samoga radnika, kako da upoznamo njegovu bijedu, njegove potrebe, njegovu sadašnjost; ali i njegovu budućnost; predavanja pak o zadružarstvu, o organizacijama pružit će nam ujedno ne samo teoretsku uputu nego i praktičnu, kako da dignemo seljaka, kako da dignemo uopće sav naš rad, da nam je napredan i blagoslovan. Rad oko naroda — dići ga i moralno i materijalno — neka je naša glavna zadača, naša sveta dužnost, koju zahtijeva *vjera i narod*. Opseg je knjižici od 153 stranice tako, da je cijena upravo ispod svake cijene — naime čvrsto broširana *stoči samo 30 fil.*

Odnosno na „priopštanju“ gg. Ivana popa Vina Glavaš molim Vas g. uredite uvrstiti u dojdneće ci „Nate Sloge“ na način odjedje:

Gg. Ivan Vinodolac vrili su proste zime revizije gajne u Barbanu, ali pravnu nego jednostavnu pogotku fakultetno pronašli proučili bili stvar u ruke suda.

Ista gg. priobčili su s općinskoj.

Ali kako proučijerjeni jednostavna pogriješka, slatupstvo stvar je za bac.

Ako je g. Vinodolac pisanoga glavaru tužbu načini Ordinarijat zaslužio je, na tužbu uplivala nije.

Vas g. Vinodolac projektnikom i laže se kremama klepetao opć. tajbanci, da je 150 K premađemo svjedoka.

Vama gg. utjeralo se Vidi se g. Vinodolac da jer je opć. tajnik Cubra istinu prigodom sudjene i Vašu tužbu proti gosp. Josipu Mirković.

Pope Iva „Očevidna ja tutora nemam niti Vama g. Vinodolac trebal.“

Pope Iva: „Previše pred Vašim vratima, kaši na sudu dokazalo, jer si na platež svih parbenih t opć. načelnik Mirković proglašen.“

Pravo imadete popa Iva Vašem priopštanom „Odkazunice grijati od tuda nas Za danas dosta.“

Istodobno Vam javljam uvedra nanešenih st.

Barban, dan 27. i Josip Mirković, M opt. načelnik.

* Za članke pod ovim ne preuzimaju nikakve odgovor

Nezahvalnošću nagoveli jedna poslovica, koja voga dvostrukog elektro-n ne može upotrebiliti, jer svjedoče, zahvalnice, koji su teško na ulozima, grčevima u srdu, težkon ili ma kojoj živčanoj bol uporabom tog stroja oz. priobčujemo takav jedan Moller u Budimpešti V/41. Molim pošaljite mi još je elektro-magnetički križ R po 8 Kr: Ja istog ne treba jednog mog prijatelja, plemenito Vaše djelo savršati, jer sam uvjeren da stroj nosi, absolutno ozda ja kod Vas taj križ bio bi još dandanas uslijed nesposoban za rad, pre materialnu štetu, koja i izim toga Bog zna, koje bolest još imala. Koj koju naruti, neka je osvjeđeno naplativo izvrstno lijekov.

Sa veštovanjem pokostar i kapelnik u Ugarskoj.

Malvasia, V

Tko želi kupiti 12 hel od g. 1907. i 8 hektara neka se obrati direktno Nečiću, župnik u Čepić na Jezera s. p. Kršan.

3. Najveći je neprijatelj čovječanstva alkohol. Napisao M. Č., predsjednik antialkoholnog kluba:

Knjižica ova prikazuje kratko, jezgro i pučki cilj alkoholnog pitanja. Ona će dobro doći osobito u onim krajevima našega naroda, gdje vlada alkoholizam, no dobro i u onima, gdje ga još nije, jer će biti dobar ustuk širenju njegovu. Molim zašto své, a osobito prijatelje i vodje našeg pluka, da šire što više ovu knjižicu; jer je bez boja proti alkoholizmu nemoguća reforma socijalna, pače ni religiozna.

Cijena je pojedinoj knjižici 8 fil. (Tko naruči 10 komada, dobije dvije besplatno).

Osim toga mogu se naručiti od istoga „Zbora“ i slijedeće knjige, od kojih su neke napisane baš za našu mladež, zato bi preporučili svim našim uzgojiteljima mladeži, da ih među mladež što više šire.

1. „Isus prijatelj malenih“. Molitvena knjižica za mladež. Tvrdo vezana K — 50 Zlatorez " — 80	7. „Osветa je moja, ja ţu je vratiti“. Sa slikom. Priopovijest za mladež. Tvrdo vezana K — 50
2. „Sveti križni put“. Molitvenik s pobožnošću sv. križnog puta. Tvrdo vezan u platnu " — 56 Zlatorez " — 1.— Malo izdanje za puk " — 10	8. „Dobri Radojice i zločesti īviča“. Priopovijest za mladež. Tvrdo vezana — 50
3. „Mali Goffine ili život crkve katoličke“. Tumačenje evangelijsa i svetih čina. Tvrdo vezan " — 1.— Zlatorez " — 2.—	9. „Pustinjačka špilja“. Priopovijest za mladež. Tvrdo vezana — 40
4. „Savljaj drvo dok je mlado“. Priopovijest za mladež sa slikama. Tvrdo vezana " — 1.—	10. „Evstahije“. Priopovijest sa slikama za mladež. Tvrdo vezana — 60
5. „Ružica Garička i Drveni križ“. Dvije priopovijesti s dvim slikama. Tvrdo vezana " — 50	11. Ivezović: Evangelijsa. Broširana " — 1.20 Uvezana u platno " — 1.60 Zlatorez " — 2.—
6. „Genoveva“. Priopovijest za matere i djecu. Sa sedam slika. Tvrdo vezana " — 50	12. Katedre. Broširane — 60
	13. Dr. Valentin Čebušnik: Sv. Elizabeta. Tvrdo vezana — 1.—
	14. Dr. Josip Volović: Introdukcija u sv. knjige staroga zavjeta " — 3.—

Naredbom vis. kr. hrv. zem. vlade od 4. lipnja 1905. br. 9258. propisan je molitvenik „Isus prijatelj malenih“ izdanje Zbora duh. mladeži zagrebačke kao udžbenik za sve razrede nižih i viših pučkih škola.

Napomena. „Zbor“ daje kod naručivanja 10% rabat, koji sastoji u knjižicama poučnog i zabavnog sadržaja; trgovcima daje 20% popusta u novcu. Kod odašiljanja, ako naručba premašuje iznos od K 10.— „Zbor“ plaća sam poštarinu.

